

De stilte van het ongesproken woord

door Ko van Geemert

Het eerste dat opvalt wanneer je dit boek over de dichters Dobru, Shrinivási en Trefossa in handen krijgt, is dat het door Uitgeverij In de Knipscheer prachtig is uitgegeven. Hardcover, kloek formaat, fraaie foto's, een bijgevoegde dvd – mooier kan haast niet.

In het boek zijn, globaal genomen, vier onderdelen te onderscheiden.

In de eerste plaats natuurlijk de gedichten van achtereenvolgens Trefossa (Henri Frans de Ziel, 1916-1975), Shrinivási (Martinus H. Lutchman, geboren in 1926) en Dobru (Robin Ewald Raveles, 1935-1983).

Deze dichters worden ingeleid door Hein Eersel (Trefossa), Geert Koefoed (Shrinivási) en Cynthia Abrahams (Dobru).

Ten derde is een deel van het boek gevuld door persoonlijke gedachten over de dichters, van onder anderen schrijfster Cynthia Mc Leod en muziekpedagoge Mavis Noordwijk (over Trefossa), lerares, publiciste Lila Gobardhan-Rambocus en dichter, zanger Raj Mohan (Shrinivási), schrijver Gerrit Barron en redacteur Chandra van Binnendijk (Dobru).

En, *last but not least*, wordt een deel van het boek ingenomen door het muziekproject *Silence of the unspoken word*, inclusief foto's, commentaar van de deelnemende artiesten, en de dvd met achtergrondinformatie en 15 gedichten die op muziek zijn gezet door Dave MacDonald en Robin van Geerke. Hindi, Nederlands, Sranan, Sarnami en Engels wisselen elkaar af; naast jazz, blues, gospel, rap is ook typisch Caribische muziek te horen. Een geslaagd experiment, dat niet zelden swingende en melodieuze muziek opleverde.

De initiatiefnemer voor dit project *Silence of the unspoken word / De stilte van het ongesproken woord / Tiri fu den wortu...di no taki* is de in 1952 in Suriname geboren gitarist/songwriter Dave MacDonald.

Deze uitgave kwam (mede) tot stand door (financiële) steun van diverse instanties, waaronder de IKO Foundation, een in 2007 opgerichte stichting die zich – zo lezen we op de website – bezighoudt met 'de Diversiteit van de Nederlandse en Europese samenleving, in relatie tot Muzikale Evolutie en Waardering van Cultureel Erfgoed'. Een Gewichtige Onderneming, veronderstellen we.

Laten we voorop stellen, het is prijzenswaardig dat er aandacht wordt gevraagd voor deze drie belangrijke auteurs, en dat ook nog op deze fraaie wijze. Dobru is de schrijver van Surinames bekendste gedicht *Wan Bon*, Trefossa publiceerde de eerste dichtbundel in het Sranan, en voor Shrinivási, de enige levende van het trio, ga je graag mijmeren bij de Surinamerivier: 'zodat er toekomst / noch verleden was / verlangen niet / en eindelijk geen verdriet'.

Toch zijn er een paar bezwaren. De privémeningen van de diverse medewerkers zijn over het algemeen niet erg verrassend en soms ook een tikkeltje ijdel: 'Dit dvd-boek is een kunstbelevens. Hier is gebeurd waar ik al jaren om roep'; 'in de literaire kringen, waar ik mij sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw beweeg'. En wat de muzikanten mee te delen hebben – 'Ik vond het een hele ervaring om mee te doen' – is, eerlijk gezegd, nogal overbodig. Wat echter het meest stoort, is het volgende.

Cynthia Abrahams zegt in haar inleiding: 'Dit boek is niet bedoeld als een literatuurmethode'. Toch heeft iemand (Abrahams?) het niet kunnen laten om een behoorlijk schoolse uitleg bij de gedichten te geven: 'Dat sonnet bestaat uit veertien versregels verdeeld over twee groepen van vier....', 'de dichter schreeuwt het uit: wat diep in hem nog vastzit (san keti na peti) moet de ruimte krijgen om naar buiten te komen!' En zo gaat het verder, we hebben dan pas de eerste twee gedichten (van Trefossa) gelezen. Jammer! Hooguit een enkele zakelijke toelichting had volstaan, de gedichten kunnen voor zichzelf spreken!

Maar laten we toch vooral positief eindigen: lees dit boek en luister naar de mooie dvd, en vooral: lees Shrinivási, Dobru, Trefossa!

VIER STERREN

De stilte van het ongesproken woord [boek + dvd]

Tiri fu den wortu di no taki

Trefossa, Shrinivási, Dobru. Drie Surinaamse dichters op muziek gezet

Gedichten, essays, muziek

Uitgeverij In de Knipscheer in samenwerking met de IKO Foundation

Inleidingen Cynthia Abrahams (eindredactie), Hein Eersel, Geert Koefoed

Fotografie/beeld Jean van Lingen, Antoinette van Maarschalkerwaart

Genaaid gebonden, 22,6 x 22,6 cm, 133 blz., duur dvd 56:59

€ 28,50

ISBN 978-90-6265-852-7

Bron: *Parbode. Surinaams magazine*, juni 2014, jaargang 9, nr. 98